

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ เห็นใหม่ ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ.. ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ คุณสัตว์ดี สัตว์มันอยู่ในป่านะ ถ้ามันพลัดหลงไปจากฝูงของมันนะ อย่างน้อยมันก็เสียชีวิต ถ้าสัตว์ไม่มีฝูงของมันนะ ถ้ามันผิดพลาดไปมันก็เสียชีวิตเหมือนกัน มนุษย์เรานะว่า ธรรมะเป็นธรรมชาติ คุณดี เวลาเราออกไปทางเรือ เรือมันกระแทกหน้าผานี้ตายหมดเลย

ธรรมชาติ.. ธรรมชาติมันก็เป็นส่วนหนึ่ง เราก็เกิดจากธรรมชาติ ทีนี้ตั้งใจจะความจริง เวลาเราหลงจากฝูง หลงจากต่างๆ เราหลงไปเพราะอะไร เพราะความผิดพลาดของเขา เขาถึงหลงจากฝูงของเขา แต่นี้หัวใจของเราละ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันไม่มี.. มันไม่มีนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะมันยังไม่มีธรรมะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องทดสอบตรวจสอบ เพราะบุญญาธิการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างมาเอง เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดได้หนึ่งเดียวเท่านั้น

“เอกนามกิง.. หนึ่งไม่มีสอง”

ความที่หนึ่งไม่มีสอง เราถึงเอาตั้งใจจะความจริงอันนั้นมันถึงเป็นธรรมเหนือโลก แต่ในปัจจุบันนี้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมเหนือโลก แต่เราเอาความรู้ความเห็นของเราไป เอาความรู้ความเห็นของโลกเข้าไปศึกษาไป แล้วว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เราเกิดมานี้เราเกิดมาในธรรมชาติ ทุกอย่างเกิดมาก็เกิดในธรรมชาติอยู่แล้ว แต่ธรรมเหนือโลกนี้มันเหนือธรรมชาติ

ถ้าเหนือธรรมชาติ เห็นใหม่ ถ้าเรายึดความรู้ของเรา ยึดความเห็นของเรา นี่เราหลงจากธรรมไป ถ้าเราหลงจากธรรมนะ นี่สัตว์ป่ามันหลงป่ามันยังตาย คนหลงป่าก็มีโอกาสเสียชีวิตเหมือนกัน แต่เวลาเราหลงจากสังขาร เราหลงจากธรรมขององค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราหลงไปนี่หลงไปมันเป็นจริตเป็นนิสัย มันฝังในหัวใจ.. มันไม่ถึงกับตาย แต่มันยิ่งกว่าตาย !

เวลาคนตายไปมันตายไปในภพชาตินี้ แต่เราหลงไป นี่เราหลงไปเราจับซ้อนไป ในความรู้สึกของเรา เรามีความเห็น มีความรู้สึก มันผิดแปลกไปจากความเป็นจริงนี้ มันทำให้เราทุกข์เรายากใจ

มันยิ่งกว่าตายเพราะอะไร เพราะคนตายมันก็ตายไป สัตว์เวลามันหลงจากฝูงมันก็ตายไปใช่ไหม แต่เราหลงจากกรรมนี้เราไม่ตาย จิตมันไม่เคยตายไป พอจิตมันไม่เคยตาย เราไม่ตาย แต่ความเห็นผิด การกระทำนั้นมันให้ผลเป็นอกุศล อกุศลมันทำให้หัวใจนั้นเศร้าหมอง ถ้าหัวใจเศร้าหมอง การเกิดและการตายมันถึงมีความทุกข์ความยากตลอดไป

เวลาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า.. ครูบาอาจารย์ท่านว่าฟังธรรมนี้อานิสงส์ของมัน สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่เคยได้ยินได้ฟังแล้วนี่ตอกย้ำๆ เห็นใหม่ นี่มันแก้ไขความเห็นผิดนี้ใจ ที่ว่าหลงๆ อยู่ที่นี่ สัตว์หลงจากฝูงมันตายนะ เราหลงจากกรรมไป พอหลงจากกรรมนี้มันไม่ตาย แต่มันเกิดทิฐิ.. มันเกิดทิฐิเกิดความเห็น มันเกิดการตอกย้ำถึงหัวใจ มันทำให้หัวใจเรามุ่งหวังอย่างไร

มันทำให้เรานี้มันยิ่งกว่าตายนะ มันยิ่งกว่าตายเพราะอะไร เพราะเราออกไปจากนอกถุ่่นอกทาง แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ เราฟังธรรมนี้เราตอกย้ำสิ่งที่เรารู้แล้ว สิ่งที่เราตอกย้ำเพราะอะไร เพราะเรามีกิเลส มีตัณหาความทะยานอยาก มีความเห็นแก่ตัว มีความทิฐิมานะของตัวเอง

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า.. ธรรมะเป็นธรรมชาติ การเกิดนี้เป็นธรรมชาติอยู่แล้ว สิ่งต่างๆ เป็นธรรมชาติอยู่แล้ว เขาถึงได้พูดกันว่าธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ธรรมะมีอยู่แล้ว ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิมนี่มันเป็นสัจธรรมที่เหนือโลกไป

แต่ของเรามีอยู่โดยดั้งเดิมที่ไหนล่ะ ถ้ามีอยู่โดยดั้งเดิมนี่ เห็นใหม่ ของมันมีอยู่ ถ้ามันค้นเจอมันก็ต้องเจอ แต่เรามันมีสิทธิเฉยๆ เรามีใจไป ใจไม่เคยตาย พอใจไม่เคยตาย นี่มันเวียนตายเวียนเกิดในผลของวิญญูะ

คำว่าผลของวิญญูณะ เราเกิดเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูก เราเกิดมาเป็นหมู่เป็นพระ เป็นพวกกัน นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เราเป็นญาติกัน โดยธรรม” เราต้องเคยเกิดร่วมกันมาไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่ง เราเคยเกิดร่วมเป็นญาติ เป็นพี่น้องกันมา ไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่งเพราะอะไร เพราะว่าบุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันไม่มีที่สิ้นสุด นี่เวลาย้อนอดีตชาติไปมันไม่มีที่สิ้นสุด มันย้อนไปไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีต้น ไม่มีปลาย

คำว่าไม่มีต้น ไม่มีปลาย.. สิ่งที่ไม่มีต้น ไม่มีปลายคือการเวียนตายเวียนเกิด นี่เป็นผลของวิญญูณะ ! นี่ผลของวิญญูณะ.. นี่ใจสิ่งที่ว่าเป็นธรรมชาติๆ ผลของวิญญูณะมันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติเพราะใครปฏิเสธสิ่งนั้นไม่ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ว่าการเกิด และการตายนี้ อะไรเกิดอะไรตาย แต่ถ้าเรานั่งหลับตาพุทโธ พุทโธนะ แม้แต่บุญชน ถ้าจิตสงบมันย้อนถึงอดีตชาติของมันได้ เพราะอะไร.. เพราะจิตมันเคยเกิดเคยตาย

ในชาตินี้ ตั้งแต่เกิดมาจนปัจจุบันนี้เราจำของเราได้ไหม สิ่งที่เราจำได้มันเป็นสัญญา ในภพในชาตินี้ แต่เวลาตายนี้ขั้น ๕ มันย่อยสลายเข้าไปอยู่ในปฏิจสมุปบาท เห็นไหม ปฏิจสมุปบาทนี่ปฏิสนธิจิต.. ปฏิสนธิวิญญูณนี่วิญญูณคือตัวรู้สึก แต่วิญญูณในขั้น ๕ วิญญูณในหู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ วิญญูณกระทบนี้มันหยาบกว่าวิญญูณตัวละเอียด

วิญญูณตัวละเอียดคือตัวทวน ตัวต้นทวนคือจิตเดิมแท้ แต่เราออกมาที่ จิตเดิมแท้ขึ้นมาเกิดเป็นมนุษย์ จิตเดิมแท้ไปเกิดเป็นเทวดา จิตเดิมแท้ไปเกิดเป็นพรหม จิตเดิมแท้ไปเกิดเป็นอะไร จิตเดิมแท้เกิดเป็นพรหม พรหมมีอะไรเป็นพื้นฐาน พรหมมีอะไรเป็นต้นทวนชีวิต เทวดามีอะไรเป็นต้นทวนชีวิต มนุษย์เอาอะไรเป็นต้นทวนชีวิต.. ก็ตัวจิตใจ

ทีนี้ถ้าตัวจิตพอเกิดเป็นมนุษย์มันก็ภพชาตินี้ไง ตายแล้วก็สูญ มาที่เกิดมาเป็นพ่อ เป็นแม่กันไง เกิดเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกัน เราเกิดมาภพชาตินี้ มันมีสายบุญสายกรรมนะ.. ฉะนั้นตัวจิตเดิมแท้นั้นละคือปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเกิดในสถานะของอะไร เกิดในสถานะของมนุษย์ เกิดในสถานะของต่างๆ เห็นไหม

การเกิดเป็นมนุษย์นี้มีคุณค่ามากเพราะอะไร เพราะว่ามันมีสติมีปัญญา มันมีสิ่งบีบคั้นใจ สิ่งบีบคั้นคือปัจจัยเครื่องอาศัย ถ้าไม่มีบีบคั้น.. ดูสิ เวลาหิวโหยเราหลงจากฝูงเงา สัตว์หลงจากฝูงไม่มีอาหาร นี่ความโหยหิวมันบีบคั้นจนชีวิตมันตายไป

นี่ใจเรัจฉาน “สัตว์เรัจฉาน.. อบายภูมิ ๔” เรัจฉานเป็นสิ่งที่เราเห็นด้วยตา แต่เวลามันเป็นนรกอเวจีละ มันเป็นสัตว์นรกละ เราไม่เห็น.. สัตว์นรกเกิดจากอะไร ก็จิตหนึ่งเหมือนกัน ปฏิสนธิจิตนี้แหละ จิตผ่องใสนี้แหละไปเกิดเป็นนรกอเวจี นี่มันเกิดในสถานะ เห็นไหม

นี่พอเราเกิดเป็นมนุษย์ภพชาติหนึ่ง สิ่งที่ว่ามันไม่เคยเห็นกันนี่มันเป็นผลของวิญญะ สิ่งที่เป็นผลของวิญญะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์นะ สิ่งที่เป็นพระโพธิสัตว์นี่สร้างสมบุญญาธิการ

พระโพธิสัตว์คืออะไร พระโพธิสัตว์คือผู้ที่เป็นหัวหน้าแล้วเสียสละ.. อย่างเช่นเป็นสัตว์ก็เป็นหัวหน้าฝูง ปกป้องฝูง ดูแลฝูง ถ้าเป็นมนุษย์ก็เจ๊จกาน เป็นผู้นำ นี่สร้างสมบุญญาธิการมาถึงมีอำนาจวาสนาบารมี สิ่งที่เสียสละมานี้มัน ได้ผลอะไรมา

ได้ผลมาคือการพัฒนาหัวใจ หัวใจมันได้พัฒนาของมัน มันมีจุดยืนของมัน คุณเวลาคนถ้ามีจุดยืนของเขา เขาจะไม่เป็นเหยื่อของสังคม เวลาคนอ่อนแอ คนอ่อนแอเชื่อสิ่งใดๆ ง่าย นี่สิ่งนี้มันเกิดจากการพัฒนาการของมันทั้งนั้นแหละ

การพัฒนาของจิต.. บุญกุศลที่เราสร้างกันอยู่ที่นี่ สร้างมาเพราะเหตุนี้ไง แต่พอเราสร้างมาเพราะเหตุนี้ เพราะเราเกิดมาพบพุทธศาสนา.. พุทธศาสนาสอน ถ้าไม่มีพุทธศาสนาเขาก็อ่อนวอนกัน ขอกันไป ผู้ใดเป็นผู้ที่ตัดสินใจก็ต้องไปอ่อนวอน ต้องไปให้เขาตัดสินใจ แต่เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใครตัดสินใจไม่ได้ หัวใจเป็นผู้ตัดสินใจ เห็นไหม ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม แล้วดั้งเดิมนี่เอาอะไรไปตัดสินใจมัน

มันมีมรรคญาณ มันมีศีลธรรม มันมีสติปัญญาขึ้นมา.. มีสติปัญญา สิ่งที่เราทำเราเห็นผลประโยชน์นะ สิ่งแก้วแหวนเงินทองนี่เราเสียสละมาทำไม เพราะเราเห็นคุณค่าของบุญกุศล เห็นคุณค่าของหัวใจของเรา เห็นคุณค่าการพัฒนาหัวใจของมันซะใหม่ เราถึงเสียสละวัตถุสิ่งนั้นไปได้

สิ่งที่เราทำทาน ถ้าหัวใจเรามี.. นี่หัวใจนี้มีคุณค่ามากนะ สิ่งที่มีค่าขนาดไหนเขาก็เสียสละได้ สิ่งที่เสียสละเพราะจิตใจมันต้องเหนือกว่าไง จิตใจต้องเหนือกว่าสิ่งที่เรายอมเสียสละ

ถ้าจิตใจมันต่ำกว่า คุณติ คนที่เขาติดเขาขี้คมันของเขา เพราะจิตใจเขาต่ำกว่า เขาว่าสมบัตินี้มีคุณค่า สมบัตินี้เป็นของรักของสงวนใจ แต่เขาถูกรักหัวใจของเขาใจ เขาถูกรักชีวิตของเขา เขาถูกรักสิ่งที่เป็นคุณงามความดีของเขาที่เป็นอริยทรัพย์ เขาไม่เห็นคุณค่าอันนี้เขาถึงเสียสละสิ่งนั้นไปไม่ได้ แต่เราเห็นคุณค่า เราเห็นคุณค่าของชีวิตของเรา เราเห็นคุณค่าของจิตวิญญาณของเรา เราไม่หลงไปกับเขา เราไม่หลงออกจากสังขาร

สิ่งนี้เราเสียสละได้ นี่เสียสละสิ่งที่เป็นวัตถุ เห็นไหม แต่เวลาความทุกข์ ความขัดข้อง หมองใจ ความที่มันระส่ำระสาย การเผาใจนี้ เราอยากเสียสละสิ่งนี้จะเสียสละอย่างไร.. นี่ถ้ามันมีปัญหาขึ้นมา การเสียสละทุกข์ สิ่งที่มีมันบีบคั้นในหัวใจนี้เราจะทำอย่างไร ถ้าเรามีสติปัญญา เห็นไหม สิ่งต่างๆ ที่มันทับถมหัวใจ ถ้าเรามีสติปัญญาเราก็กางกั้นให้มันไม่เกิดกับหัวใจเราได้ แต่จะไม่เกิดขนาดไหนมันมีต้นทุน มันมีที่มา

มันมีที่มาไง นี่วิชาคือความไม่รู้ของจิต จิตมันไม่รู้ พลังงานที่มันไม่เข้าใจตัวมันเอง คุณติ เป็นสมาธิ สมาธิก็คือสมาธิ สมาธิไม่มีปัญญามันก็แก้ไขตัวมันไม่ได้ สิ่งที่เป็นมรรคญาณที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกขึ้นมา คุณติ เขาบอกว่าเขาใช้ปัญญาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือปัญญา ศาสนาพุทธ.. พุทธศาสนาคือศาสนาแห่งปัญญา เราใช้ปัญญากันไป

เทวทัตก็มีปัญญา ! เทวทัตนี่ขอปกครองสงฆ์เลยละ เทวทัตมันจะปกครองสงฆ์นั้นก็ปัญญาเหมือนกัน ปัญญาของโลกนะกิเลสมันพาใช้ เราถึงต้องทำความสงบของใจขึ้นมาให้มันเป็นสังขาร ให้มันเป็นความจริงขึ้นมา.. เป็นความจริงขึ้นมาต้นทุน

ต้นทุนคือผลของวิญญูะ คือการเกิดและการตาย เห็นไหม จิตที่มันเกิดในสถานะของเทวดา ของอินทร์ ของพรหม ของมนุษย์ ของสัตว์อเวจี นี่เรากลับไปสู่สิ่งที่ตัวเกิดที่ว่าความคิดที่ว่าเป็นปัญญาๆ นี่มันเกิดมาจากอะไร มันเกิดมาจากสถานะ มันมีภพ มันมีที่มา ทุกสิ่งทุกอย่างมีที่มาที่ไปหมด ไม่มีลอยมาจากไหนหรอก ไม่มีใครไปเปิดตุ่มแล้วคว่ำเอามา ไม่มีหรอก ! ของฟรีไม่มี

ฉะนั้นเราจะมีปัญญาเพื่อชำระกิเลสของเรา เราต้องมีสัมมาสมาธิ เราต้องกลับไปสู่ต้นทุนของเรา เพราะกิเลสมันอยู่ที่นั่น กิเลสมันอยู่ที่วิชา กิเลสมันอยู่ที่จิตเดิมแท้ มันพาจิตเดิมแท้เกิดลุ่มๆ ดอนๆ มาตลอด แต่เพราะเรามีปัญญา เรามีบุญกุศล เราได้

สร้างบุญกุศลขึ้นมาเราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์แล้วพบพุทธศาสนา แล้วพุทธศาสนาสอนให้เราเสียสละเพื่อเข้าไปสู่ความจริง

เราไปไหนมาเราก็ต้องกลับบ้าน ความคิดที่ไปไหนมามันก็เกิดจากจิต ฉะนั้นเวลาเกิดจากจิต นี่มันมีวิชามันก็ทำให้เราหลงผิด หลงออกไปจากสังขาร.. แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา เห็นไหม จิตมันมีความสงบเข้ามาแล้วออกฝึก ! ถ้าจิตสงบแล้วไม่ออกฝึกนะ พอจิตมันเป็นสัมมาสมาธิ จิตมันมีกำลังขึ้นมามันเป็นผู้วิเศษ ผู้วิเศษเพราะอะไร เพราะมันรู้มันรู้ รู้ต่างๆ มันรู้เพราะพลังงาน ไม่ใช่รู้ด้วยปัญญานะ รู้ด้วยพลังงาน รู้ด้วยสัมมาสมาธิ

บางทีคนรู้วาระจิต รู้ต่างๆ มันรู้ด้วยพลังงาน เห็นไหม นี้อภิญญา.. สิ่งที่เป็นอภิญญา ๖ รู้วาระต่างๆ นี้รู้จากอภิญญา รู้จากสถานะ แล้วบางคนก็รู้ บางคนก็ไม่รู้ต่างๆ มันอยู่ที่บุญกุศลของแต่ละบุคคล

ฉะนั้นจิตที่สงบเข้ามาแล้วถ้ามันออกรู้โดยธรรมชาติของมัน รู้เช่นนั้นมันไม่แก้กิเลส อภิญญาแก้กิเลสไม่ได้ ความรู้ต่างๆ เกิดจากสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ ไม่มีจิตที่ย้อนออกไปดู เห็นไหม ออกไปดูสติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรม

จิตดูจิต ! กาย เวทนา จิต.. จิต เห็นไหม จิตสงบแล้วจิตดูจิตได้อย่างไร เพราะจิตดูจิตมันจะแก้ความข้องใจของมันไง มันจะแก้สิ่งที่เป็นต้นทุน ที่มันพาเกิดพาดายเป็นสถานะต่างๆ นี้ ถ้ามันแก้ที่นี้ได้ เห็นไหม พุทธศาสนาสอนที่นี่ ! ถ้าสอนที่นี่ ปัญญาอย่างนี้มันไม่ใช่ปัญญาแบบโลกๆ หรอก

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราตริกรขึ้นมา นี่มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิหมายถึงว่า.. นี่ทางวิชาการ เห็นไหม เราศึกษาทางวิชาการมันเป็นทฤษฎีอยู่แล้ว เราศึกษาทฤษฎีนั้นแล้ว เราพยายามประพฤติปฏิบัติให้ได้ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมแท้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เป็นทฤษฎีแก้จิตทุกๆ ดวง เพราะจิตทุกดวงมันมีวิชาปกคลุมมันอยู่ มันไม่ยอมรับความจริงหรอก

ฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นมา เราไปศึกษานี้เราไปศึกษาทฤษฎี ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มันยังไม่เป็นความจริงกับเราหรอก ! แต่พอศึกษาขึ้นมาแล้วมันจำได้ มันก็ว่านี่เป็นปัญญาๆ ปัญญาอย่างนี้แก้กิเลสไม่ได้หรอก มันเป็นสัญญา มันเป็นความจำ มันไม่ใช่ความจริง..

แต่ถ้าเป็นความจริงนะเรามีสติปัญญาขึ้นมาจนจิตมันสงบได้ แล้วจิตสงบได้มันเกิดภวานามยปัญญา จิตสงบแล้วเกิดภวานามยปัญญา ภวานามยปัญญาอันนั้นมันจะไปชำระกิเลส ไม่ใช่ปัญญาอย่างที่เรารู้กันอยู่นี้ ! ไม่ใช่ปัญญาที่เขาพูดกันอยู่ว่าปัญญาๆ อย่างนี้ !

ถ้ามันเป็นปัญญาอย่างนี้ นี่มันหลงใจ.. เวลาสัตว์มันหลงนะ หลงจากหมู่คณะ หลงจากฝูงมันนี่มันเสียชีวิต มันตายได้ สัตว์โตน เห็นไหม สัตว์ที่เป็นสัตว์ ถ้ามันผิดพลาดมันก็รักษาชีวิตไม่ได้.. มนุษย์ เวลามันมีสิ่งที่ธรรมชาติบีบบังคับมันก็ตายได้

แต่ถ้าความหลงของใจ.. ความหลงของใจมันหลงไปในความเห็น หลงไปในทิฐิมานะ หลงไปในต่างๆ มันหลงไปนี่มันไม่ตาย เพราะจิตมันไม่ตาย คนหลงทำไมมันตายล่ะ.. คนหลงมันตายนะ คนหลงทางต่างๆ นี่มันตายได้ คนหลงป่าก็ตายได้ ตายจากชีวิตนี้ ใจ

แต่การหลงในหัวใจ เห็นไหม มันเศร้าหมองในหัวใจของเรา แล้วมันยังเอาสิ่งนี้ไปคะคาน ไปเป็นความเห็นผิด ทำให้จิตนี้มันไม่ตายแต่ยิ่งกว่าตาย เพราะมันออกไปเป็นมิจฉาทิฐิ ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ เห็นไหม มีสติมีปัญญาขึ้นมา มันไม่หลงทาง แล้วพยายามสร้างของเราคือฟังธรรม

ฟังธรรม.. สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วตอกย้ำ แก่ความลังเลสงสัย ! แล้วถ้าทำตามความเป็นจริง ธรรมนี้สู่หัวใจ จิตมันจะผ่องแผ้วใจ ถึงที่สุดแล้วจิตมันมีความสว่างไสวเกิดจากการฟังธรรม ฟังธรรมขึ้นมา ฟังธรรมเพื่อเตือนหัวใจของเรา

ถ้าเตือนหัวใจนี้ฟังธรรมนะ.. แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมามันเป็นสังขารของเรา สติก็เป็นสติของเรา สมาธิก็เป็นสมาธิของเรา แล้วถ้าปัญญาของเราเกิดขึ้น เราจะแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นโลกุตตรปัญญา อะไรเป็นโลกียปัญญา สิ่งที่เป็นโลกียปัญญานี้ เป็นปัญญา

อบรมสมาธิ เพราะผลของการตรีก ผลของการบริการรม ผลของการใช้ปัญญา ผลของมันคือการสงบตัวเท่านั้น !

การสงบตัวนี้คือปัญญาอบรมสมาธิ แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา นั่นคือปัญญาชำระกิเลส นั่นคือปัญญาแก้ไข ปัญญาการปกกลอก การพยายามขย่อนกิเลสออกไปจากหัวใจ

นี่พุทธศาสนา เห็นไหม เราเกิดมาในพุทธศาสนา ถึงบอกว่าเราพยายามจะไม่หลงออกไป นี่กิเลสมันชั่ว มันยุ มันยุแห่ว่าต้องเป็นอย่างนั้น.. ต้องมีความเห็นอย่างนั้นแล้วแต่จริตนิสัยของตัวเอง.. มันยุมันแห่ให้หลงออกไปจากภาวสวะ จากภพของตัวเอง เพราะมันมีวิชาตัวพახับ แต่ถ้ามีสัมมาสมาธิเข้าไป มีสติเข้าไปนี่มันมีวิชา มันจะไม่หลงออกไป

ถ้าปัญญาเกิดขึ้น ภาวนามยปัญญาคือปัญญาที่เข้ามาชำระล้างตัวมันเอง ปัญญาที่เกิดขึ้นนี้ ปัญญาไม่ใช่เพื่อประโยชน์กับใครเลย เกิดเพื่อประโยชน์กับจิตของตัวเอง ย้อนกลับที่จิตของตัวเองแล้วทำลายจิตของตัวเองตรงนี้แล้ว เห็นไหม

“จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง”

ใจดวงนั้น ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชำระล้างแล้ว ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้สะอาดบริสุทธิ์แล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศน์ธรรมจักร เห็นไหม พอเทศน์ธรรมจักร จักรมันเคลื่อน มันเคลื่อนตั้งแต่ใจที่สะอาดบริสุทธิ์แล้ว พอเคลื่อนออกไปเทวดานี่ส่งข่าวต่อๆ กันไปว่าจักรนี้ได้เคลื่อนแล้ว ธรรมะนี้มีแล้ว นี่ศาสนาถึงมีขึ้นมา พุทธศาสนาถึงมีขึ้นมา

เราบอกว่าธรรมะมีอยู่แล้วๆ ไม่มี ! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ก่อนขึ้นมา แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติ เราต้องรู้ก่อนขึ้นมาจากใจของเรา เพื่อประโยชน์กับใจของเรา เพื่อชีวิตของเรา เพื่อความเป็นจริงของเรา ไม่หลงไปในผลของการเกิดและการตาย ไม่หลงไปในวิภวภูณนะ สัตว์หลงก็อย่างหนึ่ง มนุษย์หลงก็อย่างหนึ่ง หัวใจหลงก็อย่างหนึ่ง หลงไปในวิภวภูณนะ พาเกิดพาดายฝั่งในหัวใจนี้ไป

ปัจจุบันนี้เราเกิดมามีกรรมโสด ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรา
ต้องพยายามรื้อค้น พยายามฝึนกระแสเพื่อให้จิตเรามีที่ยืนใจ ให้จิตของเรามั่นคงหลัก
ขึ้นมาได้ แล้วเราจะเข้าใจสิ่งต่างๆ จะไม่มีใครชักนำให้จิตดวงนี้หลงได้เลย เอวัง